

Enheten för EU:s inre marknad

Välj ett objekt.

2021-09-16 Dnr 2021/01340-3

Socialdepartementet

Remissvar: Vaccinationsbevis som smittskyddsåtgärd

(Ert dnr S2021/06359)

Kommerskollegium ansvarar för frågor som rör utrikeshandel, EU:s inre marknad och EU:s handelspolitik. Kollegiets uppdrag är att verka för frihandel. Det innebär att vi verkar för fri rörlighet på den inre marknaden och för liberaliseringar av handeln mellan EU och omvärlden samt globalt.

Fri rörlighet

Förslagen i promemorian utgör ett underlag i syfte att ha beredskap för det fall det epidemiologiska läget i Sverige blir sådant att vaccinationsbevis behöver användas som en smittskyddsåtgärd. Detta betyder dels att förslagen inte med säkerhet kommer aktualiseras och dels att den användning av covidbevisen som nu föreslås inte har för ändamål att underlätta den fria rörligheten inom EU.

Kollegiets erfarenheter som Sveriges Solvit-center med uppgift att handlägga hinderfrågor för den fria rörligheten, har dock ändå bäring på förslagen. Så länge det inte finns en reell möjlighet för de personer som vaccinerats i Sverige att få ett covidintyg i enlighet med förordning (EU) 2021/953 eller (EU) 2021/354 (nedan EU-förordningarna om covidintyg) vill kollegiet lämna följande kommentarer.

I promemorians avsnitt 2.4 redogörs för EU:s digitala covidintyg och att syftet med dem bland annat har varit att underlätta resande och utövande av rätten till fri rörlighet inom EU. Utöver EU-medborgare ska enligt de nämnda förordningarna även deras familjemedlemmar som inte är EU-medborgare och tredjelandsmedborgare som är bosatta eller lagligen vistas inom EU, kunna få ett covidintyg utfärdat av det medlemsland där de har blivit vaccinerade.

Solvit Sverige har sedan EU-förordningens ikraftträdande mottagit en stor mängd förfrågningar och ärenden från personer som inte kunnat få sina svenska covidbevis enligt de nationella rutiner som ska möjliggöra detta. Även externa aktörer har uppmärksammat problem med efterlevnaden av EU-förordningen om covidintyg.¹

Den rutin som idag administreras av E-hälsomyndigheten för att få ett covidbevis², förutsätter att en person som vaccinerats i Sverige är folkbokförd och därmed har ett svenskt personnummer och således finns registrerad i det nationella vaccinationsregistret. Även den manuella rutin som införts för dem utan en e-legitimation, innebär att ett covidbevis kan skrivas ut och skickas manuellt, men endast till folkbokföringsadressen. Det svenska nationella regelverket om folkbokföring innebär dock att en EU- eller EES-medborgare med uppehållsrätt i Sverige endast kan bli föremål för folkbokföring i Sverige och därmed få ett svenskt personnummer, om personen kan göra sannolikt att denne kommer att vistas i Sverige i minst ett år.³

Det nationella systemet för administration av covid-intygen har fått till effekt att en stor målgrupp EU-medborgare samt familjemedlemmar till dem, som lagligen vistas i Sverige med uppehållsrätt och som har vaccinerats i Sverige och därmed omfattas av EU-förordningarna om covidintyg, men som inte är folkbokförda, hittills inte har haft möjlighet att få sina covid-intyg. Alternativet för att de

Kollegiet ser det som mycket angeläget att det inom kort presenteras en lösning på problemet för den aktuella målgruppen. Vi välkomnar därför de pågående initiativ inom ramen för den aktuella förstudien (S2021/06048) som syftar till att ta fram ett system för manuellt utfärdande av covidbevis för de som har rätt till detta enligt förordningen.

Utifrån Solvits erfarenheter om att det är omöjligt för vaccinerade EU-medborgare i Sverige utan personnummer att få ett covidbevis från Sverige, vill kollegiet lyfta att det även för de fall då intygen kan komma att användas som en smittskyddsåtgärd inom Sverige, är viktigt att beakta principen om icke-diskriminering för att promemorians förslag ska kunna bedömas tillfullo vara förenliga med EU-rätten.

Vidare vill kollegiet tillägga följande till promemorians konsekvensutredning för staten (avsnitt 7.4). I sjätte stycket anges att förslagen i promemorian, om de aktualiseras som en smittskyddsåtgärd,

¹ [Sweden 'in violation' of EU law for failing to issue Covid passes to thousands of foreign residents - The Local](#)

² EU:s digitala covidintyg benämns covidbevis i Sverige

³ 3 § lagen (1991:481) om folkbokföring

bedöms leda till att fler personer kommer att beställa de svenska covidbevisen från E-hälsomyndighetens digitala portal och att det inbegriper viss manuell hantering för dem som inte har en e-legitimation.

Konsekvensutredningen har inte tagit höjd för den manuella rutin för utfärdande av covidbevis som den framtida lösningen, utifrån regeringsuppdraget och förstudien (S2021/06048) ska komma att kunna erbjuda den aktuella målgruppen. Enligt kollegiets erfarenheter genom Solvit finns det en stor efterfrågan på rätten till ett covidbevis. Så snart E-hälsomyndigheten redovisat sitt uppdrag och en eventuell manuell lösning senast den 1 oktober 2021, bedömer kollegiet det därför som sannolikt att det kan komma att medföra ytterligare en ökad belastning på systemet och myndighetens handläggning.

Anmälningssplikt

Av 20 § p 6 förordningen (1996:1515) med instruktion för Regeringskansliet följer att Regeringskansliet ska anmäla förslag till författningar i enlighet med informationsförfaranden som följer av Sveriges medlemskap i EU. Ett sådant förfarande föreskrivs bland annat i anmälningssdirektivet för tekniska föreskrifter (EU) 2015/1535⁴ och i tjänstedirektivet avseende nya eller förändrade krav på tjänsteverksamhet.⁵

Sverige har tidigare anmält ändringar i begränsningsförordningen enligt tjänstedirektivet (anmälningar med följande IMI-nummer: 173843, 185359 och 307730). Kollegiet har också i sitt remissvar till Socialdepartementet (dnr S2021/06085) bedömt att förslaget om att förlänga begränsningsförordningens giltighetstid bör anmälas enligt tjänstedirektivet.

Kollegiet bedömer att de nuvarande förslagen om deltagarbegränsning vid offentliga tillställningar och vid upplåtelse av platser för privata sammankomster samt kravet på anordnare av offentliga tillställningar att kontrollera bl.a. covidbevisens äkthet, utgör krav på tjänsteverksamhet.

Enligt tjänstedirektivet ska samtliga krav som är tillämpliga på tjänsteutövare som är etablerade i ett annat land inom EU/EES och som tillfälligt tillhandahåller tjänster i Sverige anmälas.⁶ Så vitt kollegiet förstår är det fallet med de remitterade bestämmelserna. För det fall

⁴ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster, EUT L 241, 17.9.2015, s. 1–15.

⁵ Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG om tjänster på den inre marknaden, artiklarna 15.7 och 39.5

⁶ Artikel 39.5.

förslagen i promemorian antas, bedömer kollegiet därför att de bör anmälas enligt tjänstedirektivet.

Enligt tjänstedirektivet måste krav på tjänsteverksamhet kunna motiveras av tvingande hänsyn till allmänintresset, samt vara proportionerliga i förhållande till sitt syfte.⁷ En sådan motivering kommer att efterfrågas i samband med anmälan. Kollegiet svarar gärna på eventuella frågor kring anmälningsförfarandet.

Kollegiet bedömer vidare att anmälningsplikten enligt anmälningsdirektivet för tekniska föreskrifter inte aktualiseras.

Ärendet har avgjorts av enhetschef Agnès Courades Allebeck och utredarna Hanna Pettersson och Charlotte von Mentzer, föredragande.

Agnès Courades Allebeck

Charlotte von Mentzer

⁷ Artiklarna 15.3 samt 16.1 tredje stycket.